

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่อง

มูลเหตุจูงใจให้ผู้เขียนมุ่งทำการวิจัยศึกษาความต้องการด้านกำลังคนของอุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ในประเทศไทย เนื่องจากไคพิจารณาและตระหนักว่าในการดำเนินงานธุรกิจอุตสาหกรรมนั้น ทรัพยากรที่สำคัญขององค์กรที่มีอยู่ เช่น โรงงาน เครื่องจักร วัตถุดิบ ทรัพย์สินอื่น ๆ และเงินนั้น มิใช่สิ่งนำพาองค์กรไปสู่ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของธุรกิจอุตสาหกรรมได้เลย หากขาดทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร คือ "มนุษย์" หรือ "คน"

ดังนั้น "คน" จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นทรัพยากรอันมีค่าสูงสุดและสำคัญยิ่งของทุกองค์กร โดยเหตุที่คนเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ที่องค์กรมีอยู่ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรต้องการ และคนยังทำหน้าที่ในการบริหารงานเพื่อให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการบริหารงานนั้นมีหลักการใหญ่ ๆ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งบัญชางาน (Directing) และการควบคุมปฏิบัติงาน (Controlling) กระบวนการทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการที่ "คน" เป็นผู้จัดสร้างระบบ รวมทั้งประยุกต์ปรับปรุงพัฒนาทั้งสิ้น ดังนั้นคนจึงมิใช่เพียงแต่ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเท่านั้น แต่คนยังสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพภายในเวลาที่กำหนดได้อย่างประหยัคอีกด้วย

ดังนั้นการศึกษาเรื่องกำลังคนจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อจะได้ศึกษาเกี่ยวกับปริมาณกำลังคนว่าต้องการมากน้อยเท่าใด คุณสมบัติของบุคลากรที่ต้องการคุณสมบัติ เช่น ใคตามระยะเวลาต่าง ๆ ที่ต้องการ เพื่อให้สอดคล้องตรงตามมาตรฐานของงาน และการจัดวางคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งของงาน ซึ่งจะเป็น

ประโยชน์ต่อการวางแผนกำลังคนในกาที่จะจัดหาคน (Recruitment) ให้เพียงพอ
 เหมาะสมกับปริมาณงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด เนื่องจากอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
 เป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย
 ทั้งในด้านการผลิตและสังคม จึงเป็นการสมควรและเหมาะสมที่จะทำการศึกษาความ
 ต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

จากความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการกำลังคนของ
 อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทยดังกล่าวมาแล้ว จึงทำให้ผู้เขียนมีความประสงค์
 จะทำการวิจัยเรื่องนี้โดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรม
 ปูนซีเมนต์
3. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการในการกำหนดความต้องการกำลังคนของ
 อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
4. เพื่อศึกษาถึงประโยชน์ในการกำหนดความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรม
 ปูนซีเมนต์
5. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
 ตลอดจนหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหานั้น

สมมุติฐานในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ในการศึกษาความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์
 ในประเทศไทย ดังกล่าวมาแล้วนั้น จึงทำให้ผู้เขียนกำหนดแนวเหตุผลสมมุติฐานที่สำคัญ
 ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการด้านกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง
- ✓ 2. การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้ามาใช้จะมีผลต่อความต้องการด้านกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์

นิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เขียนได้เขียนคำนิยามในการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการตีความหมายให้ถูกต้องดังต่อไปนี้

1. พนักงานระดับบริหาร หมายถึงพนักงานที่มีผู้บังคับบัญชา โดยสั่งการให้ผู้อื่นปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน คำสั่ง และเป็นผู้ที่มีอำนาจที่จะให้คนให้โทษแก่พนักงานในปกครองของตนเอง ทั้งนี้พนักงานในระดับนี้จะไม่ได้รับเงินค่าล่วงเวลา และไม่มีสิทธิ์เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา¹
2. พนักงานระดับปฏิบัติการ หมายถึงพนักงานที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามนโยบาย แผนงาน คำสั่ง โดยใช้ความรู้ความสามารถ เทคนิค นำไปปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน คำสั่ง
3. เทคโนโลยี หมายถึงเครื่องจักรอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคิดเลข ฯลฯ ซึ่งเป็นผลจากการคิดค้นของนักวิทยาศาสตร์
4. ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ หมายถึงปูนซีเมนต์ที่ผู้ผลิตปูนซีเมนต์ได้ยึดถือคุณภาพการผลิตปูนซีเมนต์มาตรฐานของสหรัฐอเมริกา American Society for Testing

1 ประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 16 เมษายน 2515 เรื่องการคุ้มครองแรงงาน หมวด 4 ว่าด้วยค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด ข้อ 36(1)

พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ออกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2518 มาตรา 95 ว่าด้วยเรื่องการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน

Materials เรียกชื่อย่อว่า ASTM และมาตรฐานของอังกฤษ British Standard Specification เรียกชื่อย่อว่า BS เป็นหลัก และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ประกาศใช้มาตรฐานของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ กาม มอก.15 - 2514 ซึ่งได้กำหนดประเภทของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์เป็น 5 ประเภท¹ ดังนี้

- ประเภทที่ 1 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ธรรมดา สำหรับใช้ในการทำคอนกรีตหรือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ที่ไม่ต้องการคุณภาพพิเศษกว่าธรรมดา และสำหรับใช้ในการก่อสร้างตามปกติทั่วไป
- ประเภทที่ 2 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์สำหรับใช้ในการทำคอนกรีตหรือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใด ที่เกิดความร้อนและ تنشิล เฟตไค่ปานกลาง
- ประเภทที่ 3 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภทเกิดแรงสูงเร็ว
- ประเภทที่ 4 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภทเกิดความร้อนต่ำ
- ประเภทที่ 5 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภท تنشิล เฟตไค่สูง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการค้ำกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการค้ำกำลังคน เฉพาะอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ 3 บริษัท คือบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด และบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด
2. ศึกษาความต้องการค้ำกำลังคน เฉพาะอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์เท่านั้น เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลักก่อการพัฒนาประเทศ และปูนซีเมนต์ที่ผลิตและใช้

¹สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ในประเทศที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศส่วนใหญ่ คือ ประมาณร้อยละ 90¹ เป็นปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ส่วนปูนซีเมนต์ขาวและปูนซีเมนต์อื่น ๆ มีปริมาณการผลิตและส่งออกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. ศึกษาความต้องการค้ำกำลังคนในอนาคตระหว่างปี 2525 - 2529 ซึ่งคาดว่าผลที่ได้จากการศึกษานี้ จะสามารถเป็นแนวโน้มสำหรับอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยผู้เขียนได้ทำการวิจัยดังนี้²

1. ในการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ (Documentary Research) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำและวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ บรรดาแหล่งข้อมูลที่ยู่เขียนได้ใช้ประโยชน์มีดังต่อไปนี้ คือ

- ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย, หอสมุดกลาง, ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- สำนักงานส่งเสริมการลงทุน
- ห้องสมุดธนาคารกรุงเทพ จำกัด

¹ศรีวิชา บุญญาพิสิฏฐ์, การผลิตและการค้าปูนซีเมนต์ของประเทศไทย กองวิจัยสินค้าและการตลาด : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ (โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์, ม.ป.ป.), หน้า 2.

²สมพงษ์ เกษมสิน, ข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานภาคนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ (บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2521), หน้า 17.

- กระทรวงพาณิชย์
- กรมศุลกากร
- เอกสารจากบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด บริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด และบริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการออกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ได้สร้างแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด สำหรับถามหน่วยงานต่าง ๆ ของบริษัทปูนซีเมนต์ทั้ง 3 บริษัท โดยแยกออกเป็นแบบสอบถามสำหรับทุก ๆ หน่วยงานทั้ง 39 ฝ่ายแบบหนึ่ง (ดูภาคผนวก ก) สำหรับฝ่ายบุคคลโดยเฉพาะแบบหนึ่ง (ดูภาคผนวก ข) และสำหรับฝ่ายโรงงานโดยเฉพาะอีกแบบหนึ่ง (ดูภาคผนวก ค) อนึ่ง ผู้เขียนได้ทำการทดสอบ (Pretest) แบบสอบถามบริษัทปูนซีเมนต์ทั้ง 3 บริษัท ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2524 และได้ทำการแก้ไขแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด และสามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบถ้วนทุกหน่วยงานของบริษัทปูนซีเมนต์ทั้ง 3 บริษัท ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และพรรณนา >

2.2 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 3 บริษัท โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเปิด (Open Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและชัดเจน

ในการวิจัยผู้เขียนไม่สามารถที่จะนำตำแหน่งงานของแต่ละบริษัทในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มาทำการวิเคราะห์และพรรณนาได้ เนื่องจากตำแหน่งงานของแต่ละบริษัทใช้เรียกชื่อไม่ตรงกัน อีกทั้งยังมีตำแหน่งงานจำนวนมากด้วย ผู้เขียนจึงได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังนี้

การจำแนกตำแหน่งงานของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เพื่อทำการวิจัยนั้น จะแบ่งตำแหน่งพนักงานออกเป็น 2 ระดับคือ พนักงานระดับบริหาร และพนักงานระดับปฏิบัติการ ในการวิจัยทางก้ำกัปลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ จะทำการวิจัยสิ่งที่เกี่ยวข้องกับก้ำกัปลังคนตามรายละเอียดดังนี้คือ

1. การวิจัยทางก้ำกัปลังคนสมบัติของบุคลากรที่กองการ ในเรื่องนี้จะทำการวิจัยโดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับทุก ๆ หน่วยงานรวม 39 ฝ่าย มาทำการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์จะทำโดยแจกนับค่าคอมเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคลากรที่โครงการ และใช้วิธีตั้งน้ำหนักจำนวนค่าคอมที่ใ้ได้รับ เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติของบุคลากรในอนาคตว่าอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มีความต้องการอย่างไรบ้าง และจะทำการวิเคราะห์โดยแยกออกเป็นสายงานต่าง ๆ จำนวน 4 สาย คือ

- 1.1 สายการผลิตเทคนิคและวิศวกรรม
- 1.2 สายการตลาด
- 1.3 สายการเงิน
- 1.4 สายการบริหาร

ในแต่ละสายงานจะประกอบด้วยฝ่ายต่าง ๆ ของบริษัทปูนซีเมนต์ทั้ง 3 บริษัท จำนวน 39 ฝ่าย โดยแยกฝ่ายที่ทำหน้าที่และลักษณะของงานเกี่ยวข้องกับสายงานนั้น ๆ ไว้ร่วมกัน (ดูภาคผนวก ง)

2. การวิจัยทางด้านปริมาณกำลังคนที่โครงการ จะทำการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลในอดีตระหว่างปี 2516 - 2524 ทางด้านปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์ ปริมาณความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ ยอดขายปูนซีเมนต์ และจำนวนพนักงานของบริษัทปูนซีเมนต์ทั้ง 3 บริษัท มาทำการวิเคราะห์โดยใช้หลักสถิติในการพยากรณ์ปริมาณกำลังคนที่ต้องการในอนาคต คือใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) และสมการแนวโน้ม (Trend) ในการพยากรณ์ การวิเคราะห์ปริมาณกำลังคนที่ต้องการนี้จะแยกออกเป็นแต่ละบริษัท และวิเคราะห์รวมทั้งอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้ทราบถึงความต้องการกำลังคนของอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตว่ามีคุณสมบัติเช่นใด และจำนวนบุคลากรควรเป็นเท่าใด อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อสถาบันที่ผลิตแรงงานออกมา เพื่อให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของธุรกิจประเภทนี้

2. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ โดยดูจากผลการวิจัย เป็นพื้นฐานในการวางแผนจัดเตรียมกำลังคนให้สอดคล้องตรงตามมาตรฐานของงาน

3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ทำการศึกษา ค้นคว้า และผู้ที่สนใจได้ใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย